

LYNN AUSTINOVÁ

Vstúpte do sveta prorokov a kráľov,
do sveta modloslužby a Božej moci

BOHOVIA
& KRÁLI

BOHOVIA & KRÁLI

LYNN AUSTINOVÁ

Americký originál**(Gods and Kings):**

©1995, 2005 by Lynn Austin
Published by Bethany House,
a division of Baker Publishing Group,
Grand Rapids, Michigan, 49516
United States of America

Slovenské vydanie:

©2013 KUMRAN, s. r. o.
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukovaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo
mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Preklad:

Patrick Frank

Jazyková korektúra:

Eva Petrovičová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Originál obálky:

The DesignWorks Group, John Hamilton

Obálka a grafická úprava:

Štefan Talarovič

Tlač:

Tlačiareň HEIDY, s. r. o.

Prvé vydanie

ISBN 978-80-89487-48-6

Túto knihu venujem
manželovi Kenovi, ktorý
nikdy nepochyboval.

*Moja sila a moja udatnosť je Pán
a stal sa mi spásou.*

EXODUS 15, 2

LYNN AUSTINOVÁ je držiteľkou
troch cien Christy za historické romány
Tajné miesta, Svetlo v tme a *Oheň noci*.
Je obľúbená nielen ako spisovateľka,
ale aj ako lektorka na konferenciách,
stretnutiach a rôznych cirkevných aj
školských podujatiach. Žije v Illinois
s manželom a tromi deťmi.

Poznámka pre čitateľa

Krátko po smrti kráľa Šalamúna v roku 931 pred Kristom sa zaslúbená zem rozdelila na dve kráľovstvá. Izrael na severe si hlavné mesto ustanovil v Samárii a už mu nevládli potomkovia kráľa Dávida. V južnom kráľovstve Judsko, kde sa odohráva tento príbeh, vládla pokrvná línia kráľa Dávida z Jeruzalema. Dej sa odvíja od okolností v živote dvoch judských kráľov: Achaza, ktorý panoval v rokoch 732 až 716 pred Kristom, a jeho syna Ezechiáša, ktorý vládol v rokoch 716 až 687 pred Kristom.

Fiktívny dej tohto románu sa zakladá na podrobnom štúdiu Písma a jeho komentárov. Aby reč týchto postáv vyznela hodnoverne, autorka parafrázuje ich biblické výroky. Keď však postavy čítajú alebo citujú Písmo a proroci hlásajú Božie slovo, cituje priamo Starý zákon. Jedinou zmenou, ktorú si dovoľila urobiť, je použitie mena *Jahve* miesto pôvodného *Pán*.

Čitateľom, ktorí sa chcú dozvedieť viac, odporúča preštudovať si úplný opis týchto udalostí v Biblii.

Biblické odkazy pre knihu *Bohovia a králi*:

Druhá kniha kráľov 16

Druhá kniha kráľov 18, 1 – 3

Druhá kniha kroník 29, 1 – 14

Pozri aj:

Druhá kniha kroník 26, 3 – 5; 16 – 23

Jeremiáš 26, 18 – 19

Knihy prorokov Izaiáša a Micheáša

Prvá časť

*Achaz mal dvadsať rokov,
keď sa stal kráľom...
Nerobil, čo sa páči Pánovi,
ako jeho otec Dávid.*

DRUHÁ KNIHA KRONÍK 28, 1

ZOBUDILI HO HLASY a dupot. Ezechiáš sa s rozbúšeným srdcom posadil na posteli. Prvý raz za svoj krátky život bol naozaj vydesený. Jeho bezpečný, tichý svet kráľovského paláca sa zo dňa na deň vyparil a teraz s rastúcou panikou počúval, ako hurhaj na chodbe silnie a blíži sa k jeho izbe. Muži vykrikovali rozkazy. Dvere sa otvárali a zatvárali. Deti kričali od strachu.

Obrátil sa k staršiemu bratovi Eliabovi na susednej posteli. Aj on bol hore. Ezechiáš sa zošuchol z postele a vyliezol k nemu. „Eliab,“ šepol. „Čo sa deje? Kto je to?“

Eliab pokrútil hlavou a pevnejšie zovrel deku. „Ne... neviem.“ Spoločne sa chúlili v tme, hľadeli na dvere a čakali.

V diaľke sa ozvalo trúchlivé kvílenie šofaru prebúdzajúce spiaci Jeruzalem. Dupot krokov na chodbe sa dostal až k dverám ich izby.

„Bojím sa.“ Ezechiáš prehltal slzy. „Chcem mamu.“

Odrazu sa dvere rozleteli a dovnútra sa nahrnuli vojaci s kopijami a mečmi. Ezechiáša s bratom vytiahli z postele. Nemal im v tom ako zabrániť. Bol celý meravý od strachu. Vojaci mu strhli nočnú košeľu a pretiahli cez hlavu bielu ľanovú tuniku. Drsnými studenými rukami ho obliekli a uviazali mu sandále. Palácovi sluhovia sa k nemu vždy

správali jemne, usmievali sa a vymýšľali preňho drobné zábavky, kým ho oblečú. Vojaci neprehovorili ani slovo. Ich mrazivé mlčanie ho desilo. Eliaba obliekli rovnako drsne a oboch ich vyhnali z izby.

Na chodbe boli ďalší vojaci a desiatka kňazov. V mihotavom svetle fakiel Ezechiáš uvidel svojich nevlastných bratov. Všetci mali oblečené rovnaké biele tuniky, chúlili sa k sebe a ticho nariekali. Stál nad nimi strýko Maásiáš ozbrojený mečom.

„Toto sú všetci kráľovi synovia,“ povedal kňazom. „Poďme, nech to už máme za sebou. Vojsko čaká dlhý pochod.“

„Všetko je pripravené, pán môj,“ uistil ho jeden z kňazov.

Kým sa však mohli pohnúť, Ezechiáš začul mamu bežiacu po chodbe z kráľovského háremu. „Nie! Počkajte!“ Bola bosá a cestou si pridržovala rozopnuté vrchné rúcho. Na chrbát jej padali neučesané tmavé vlasy. Ezechiáš sa pokúsil vykrútiť a bežať jej v ústrety, no jeden z vojakov ho zastavil.

„Čo to robíte?!“ nariekala Abia. „Kam beriete mojich synov?“

„Kráľ Achaz usporiada pred ťažením špeciálnu obeť,“ odvetil strýko Maásiáš. „Musíme brániť severnú hranicu kráľovstva.“

„Ale čo to má s mojimi deťmi? Sú ešte malé.“ Pevnejšie si pritiahla rúcho a celá sa zachvela.

„Achaz chcel, aby sa zúčastnili na obete.“ Maásiáš kývol na vojakov a tí sa jej rýchlo postavili do cesty. Ezechiáš videl, ako jej z tváre mizne všetka farba.

„Nie!“ skríkla. „Akú obeť?“

Maásiáš sa jej obrátil chrbtom a kývol na svojich mužov. „Poďme.“

Matkin zúfalý krik naplnil Ezechiáša hrôzou. Počul, ako sa zúfalo snaží prebojovať cez hradbu vojakov, ako sa márne pokúša dostať k svojim deťom. Vojaci ju nepustili.

„Mama!“ zvolal. „Chcem mamu!“ Pokúšal sa hodiť za ňou, no jeden z vojakov ho zdvihol ako pierko. Chcel sa mu brániť, no celkom ho ochromila hrôza a vojak bol desivo silný. Matkin krik slabol a vojak ho niesol cez spleť chodieb k schodom na palácové nádvorie.

Vonku už oblohu prežarovali prvé náznaky svetla. Za kopcami Judska sa cez obzor pomaly dvíhalo slnko. Na nádvorí sa zhromaždil taký veľký zástup, že ľudia museli stáť aj na ceste pred bránou. Ostrý vietor plieskal Ezechiášovi tuniku o nohy. Vojak ho postavil na zem. Tenká látka ani zďaleka neposkytovala dostatočnú ochranu pred ranným chladom a chlapec sa triasol od zimy a strachu. Ešte nikdy nevidel toľko vojakov pokope. Stáli zoradení v pevných šíkoch a meče sa im hrozivo leskli, keď zdravili jeho otca, judského kráľa.

Achaz mal na hlave judskú kráľovskú korunu a rúcho mu zdobil vyšíty erb Dávidovho rodu. Bol to urastený chlap s veľkým bruchom, ktorého hlas bol vždy hlučný a zlostný. Všetci v paláci sa pred ním triasli. Aj Ezechiáš sa ho naučil báť. Nevedel si predstaviť, prečo dal jeho aj s bratmi vytiahnuť za úsvitu z postele a postaviť pred všetkých týchto vojakov. Triasol sa vo vetre na námestí a napätie vo vzduchu ho spolu s pochmúrnymi výrazmi v tvárach mužov naplňalo hrôzou.

Zhromaždenie sa pohlo. V čele kráčal kráľ Achaz a strýko Maásiáš. Za nimi sa pohli starší, šľachtici a nakoniec aj vojaci a kňazi. Jeden z vojakov zdrapil Ezechiáša za plece a sotil ho dopredu k ostatným mladým princom Judskeho kráľovstva. Miesto k Jahveho chrámu na strmom kopci za palácom však išli po kľukatých uliciach kamsi nadol. Míňali priestranné šľachtické sídla z najlepšieho kameňa, prešli cez trhovisko, tiché a opustené, s pozatváranými stánkami a stiahnutými farebnými strieškami. Ezechiáš videl, ako ich sprievod sledujú ľudia zo striech a spoza mriežkových okien. Ako sa ulica zužovala, vojaci kráčali čoraz bližšie pri sebe, až ho zboku tlačili ich meče. Kam ho to vedú? Čo sa s ním stane? Dvakrát sa potkol, lebo prehliadol schod, zakaždým ho však chytili za ramená a zdvihli naspäť na nohy.

Nakoniec sa dostali k masívnej bráne v južnej hradbe Jeruzalema a vyšli po padacom moste z mesta. Ranné ticho začalo pulzovať rytmom vzdialených bubnov. Ezechiáš videl drsné skaly, temné a zlovestné, ktoré strážia vstup do údolia Benenom. Sprievod vošiel

do úzkej rokliny a on vysoko pred sebou zazrel stĺp dymu valiaceho sa do výšky a odnášaného vetrom.

Kňazi neďaleko neho začali rytmicky vyvolávať: „Moloch! Moloch! Moloch!“ Muži v zástupe sa k nim pridali a volali do rytmu bubnov: „MOLOCH! MOLOCH! MOLOCH!“

Odrazu sa šík vojakov rozostúpil a Ezechiáš prvý raz v živote uvidel Molocha. Vedel, že sa mu to nesníva. Tá obluda musela byť ozajstná, pretože niečo také hrozné by si nikdy nevymyslel. Dutá socha naňho gánila z mosadzného trónu a oheň v jej hĺbinách blčal, až celá dunela. Ruky mala vystreté, akoby čakala na obetné dary. Vytvárali strmú rampu ukončenú naširoko otvorenou papuľou.

Inštinkt Ezechiášovi radil ujsť, no kolená sa mu podlamovali, akoby ich mal z vody. Nedokázal sa ani pohnúť. Jeden z vojakov ho zdvihol a odniesol po schodoch na plošinu pred vystretými rukami obludy.

„MOLOCH! MOLOCH! MOLOCH!“ opakoval zástup do hlbokého dunenia bubnov. Ezechiášovi z toho hučalo v ušiach. Schúlil sa k bratovi Eliabovi. Z kúdolov dymu sa mu do očí hrnuli slzy. Na tvári ho páčila horúčava.

Veľkňaz pristúpil so zdvihnutými rukami k Molochovi a vzýval ho slovami, ktoré splývali s krikom zástupu. Keď skončil, spustil ruky a obrátil sa. Ezechiáš v jeho tvári videl chladné odhodlanie. Pokúsil sa pred ním cúvnuť, no jeden z kňazov ho schmatol za rameno. Nemal kam ujsť.

„Ktorý je kráľov prvorodený?“ spýtal sa veľkňaz.

Vo svetle plameňov sa zaleskol Maásiášov pečatný prsteň. Strýko položil ruku Eliabovi na hlavu a odvetil: „Tento.“

Kňaz schmatol chlapca a zdvihol ho vysoko do vzduchu. Ezechiáš s hrôzou sledoval, ako ho hádže na vystreté ruky obludy. Eliab sa po nich gúľal k rozďavenej papuli. Snažil sa zachytiť, vyliezť, no mosadzná socha bola hladká a rozpálená. Nedalo sa na nej ničoho chytiť. Eliabovo bolestné vrešťanie prehlušilo aj hukot ohňa a dunenie bubnov. Ozývalo sa aj po tom, čo prepadol cez okraj

a Moloch ho pohltil. Jeho vresk z hlbín plameňov trval iba chvíľku, no Ezechiášovi to znelo ako celá večnosť.

Potom sa vyvalil hnusný smrad. Niečo také príšerné v živote necítil. Naplnil mu nos aj hrdlo, až kým ho nenaplo. Žalúdok sa mu obrátil naruby a on zvracal, akoby chcel zo seba dostať aj tú spomienku.

Táto hrôza sa však Eliabovou smrťou neskončila. Ďalší šľachtici a predstavitelia mesta ponúkali svojich synov kňazovi a on ich jedného po druhom hádzal do plameňov za Eliabom. Ezechiáš sa chúlil na plošine a zakrýval si oči, aby to nevidel. Desivá spomienka sa mu však aj tak navždy zaryla do duše. Začal kričať... a mal pocit, že už nikdy neprestane.

Abiin syn konečne zaspal. Jeho telíčko ochablo v jej náručí. Prvý raz za celý deň sa jej nedržal ako kliešť. Ona ho však ani potom nepustila, iba si sadla k oknu a pozrela na večernú oblohu.

Eliab bol mŕtvy. Prišla o prvorodeného syna. Odmietala si to pripustiť, hoci srdce ju bolelo, akoby jej ho vytrhli z tela a nechali iba chladnú prázdnotu. Premohol ju taký žiaľ, až mala pocit, že tá bolesť jej už ostane do konca života. Jej syn nemal zomrieť! Pripravili ho o život nesmierne kruto a skoro. Zavraždil ho vlastný otec.

Objala Ezechiáša, akoby ho chcela chrániť vlastným telom. Nedovolí, aby ho zabili ako Eliaba. Bude ho chrániť pred Achazom za každú cenu – ale ako? Nemala zbrane a nevedela s nimi zaobchádzať.

Hneď na začiatku pochopila, kam vojaci jej chlapcov vedú a čo sa stane s Eliabom, nemala tomu však ako zabrániť. Stráže ignorovali jej prosby aj vyhrážky a držali ju pod zámkom ešte dlho po tom, čo sprievod opustil nádvorie paláca. V diaľke počula Molochove bubny, nedokázala sa však vyslobodiť a zachrániť svoje dieťa. Keď sa obeta skončila, Eliab bol mŕtvy a Ezechiáš vrieskal. Bol primladý, aby chápal dôvody pre hrôzu, ktorú musel prežiť. Ani ona im

celkom nerozumela. Dokázala iba objímať svojho jediného syna a so slzami v očiach mu sľubovať, že je v bezpečí – že ho ochráni. Sama nevedela, ako ten sľub dodrží.

„Čo keby ste si lahli, pani moja?“ spýtala sa jej slúžka Debora. „Držite ho celý deň.“ Natiahla sa, že jej ho vezme z rúk, Abia si ho však ešte silnejšie pritisla k telu.

„Nie. Ešte nie. Musím ho mať pri sebe.“ Zúfalo túžila po niekom, kto by ju objal a upokojil. Po niekom, komu by sa mohla vrhnúť do náručia plného lásky. Obklopovali ju však iba samé kamenné steny. Ohrievali ich ohne v kovových ohrievadlách a kozuboch, zdobili ich gobelíny a koberce vytvárajúce dojem tepla a pohodlia, ona však vedela, že je to iba fasáda. Pod elegantnými povrchmi boli steny ako jej život – chladné a tvrdé ako kameň.

„Prosím, pani moja, musíte niečo zjesť,“ nástojila Debora. „Priniesla som ovocie a trocha chleba.“

Abia sa pozrela na podnos a pokrútila hlavou. „Nechcem.“ Zahryzla si do pery slanej od slz. Ako môže jesť, keď sa jej život rozspal ako misa, ktorú tresli o zem? Už nikdy nebude ako predtým.

„Hladovaním Eliaba neprivediete naspäť, pani moja.“

Synovo meno v nej opäť vyvolalo vlnu neznesiteľného žiaľu. „Ach, Eliab,“ nariekala. „Moje nádherné dieťa...“

Na jej prvorodenom bolo nezabudnuteľné úplne všetko: prvý raz rodila a držala v náručí svoje dieťa, prvé kroky, prvé slová. Jej syn Eliab. Bol aj prvorodeným kráľa Achaza. Mal z neho byť kráľ Judska. Jeho mladý život bol plný nádejí a sľubov.

„Ani som ho nepobozkala na rozlúčku...“ Sklonila sa a pobozkala Ezechiáša. Na gaštanové vlasy mu padali jej slzy.

„Pani moja, mali by ste ho uložiť do postele,“ pripomenula jej slúžka. „Mali by ste sa prezliecť a učesať.“

Abia si pozrela na šaty, ktoré roztrhla od žiaľu. Nie. Neučeše si vlasy, neokúpe sa a nenavonia sa parfumami. Ako by mohla, keď je Eliab mŕtvy?

„Nie,“ povedala ticho. „Nechaj ma trúchliť za synom.“

„Ale veď predsa viete, že nemáte dovolené trúchliť. Nie je to tak, že by Eliab zomrel na chorobu alebo...“

„Budem trúchliť za svojím synom!“ zvolala. Nemala pri tom mať žiadne plačky, pohrebné sprievody, modlitby za mŕtvych, ba ani hrob, v ktorom by ležalo jej dieťa.

„Jeho smrť bola úctyhodná, pani moja. Bola to slávna obeta, ktorú treba oslavovať,“ nedala sa odbiť Debora. Abia na ňu neveriacky hľadela.

„Čo je to za matku, ktorá by oslavovala smrť svojho dieťaťa? Čo je to za otca, ktorý zabije vlastné dieťa, aby zachránil seba? To by urobil iba zver.“ Videla, že jej slová slúžku šokovali, bolo jej to však jedno. Znova sa pozrela na spiacего syna. „Iba zviera by nútilo svoje ostatné deti pozeráť sa na to.“

„Dajte si pozor na to, čo hovoríte,“ varovala ju Debora takmer až pošepky. „Váš manžel je kráľ.“

„To viem aj bez teba,“ odsekla trpkó. „Zasľúbili ma rodu kráľa Dávída už v deň, keď som sa narodila. Otec mi celý život opakoval, že sa jedného dňa vydám za kráľa – akoby to bola nejaká veľká česť. Vraj budem nosiť pod srdcom kráľov. Vraj som požehnaná medzi ženami.“ Mimovoľne žmolila v prstoch roztrhnutú látku. „Ale pozri sa, akú cenu som za tú česť musela zaplatiť. Syn je mŕtvý a ja som vydatá za muža, ktorého budem do smrti nenávidieť.“

„Také veci nehovorte! Nieкто by vás mohol počuť a...“

„To mi je jedno! Nenávidím ho! To už nič nezmení.“

„To predsa nemyslíte vážne, pani moja. To z vás iba hovorí žiaľ. Žijete v paláci životom vyvolených.“

„Žijem tu ako kráľovský väzeň.“ Jej háremové komnaty patrili k najlepším v celom paláci. Na jednej strane mali vysoké okná s výhľadom na nádvorie a na druhej balkón, z ktorého sa dala pozorovať nádherná panoráma mesta. Aj zariadenie v nich bolo prekrásne: stoly a stolíky vykladané slonovinou a zlatom, divány nádhorne vyrezávané a pohodlne čalúnené. Krása a luxus háremu

však boli určené skôr kráľovi ako jej. No ako pozlátka na prehnitom dreve, ani všetky tieto krásy nemohli nijako zmenšiť Abiino zúfalstvo.

Nikdy nespochybňovala svoj osud, nikdy neprechovávala vlastné nádeje či sny. Prečo by mala snívať, keď o jej živote rozhodli už pri narodení a neexistovala nádej, že by mohol byť iný? Jej otec Zachariáš zasľúbil dcéru Dávidovmu rodu a jej život neomylnne napredoval k tomuto cieľu ako hviezdy putujúce po nebi v jednotlivých ročných obdobiach. Aj sobáš s Achazom viedol k cieľu, pre ktorý sa narodila. Naplnil sa Eliabovým narodením.

Pamätala si, aká bola rada, že konečne odíde z domu. Túžila ujsť pred otcovou melanchóliou, uniknúť pred jeho každodenným pitím do nemoty, ktoré matka s námahou tajila pred svetom. Cez deň sa mu akosi darilo vykonávať svoje úlohy – slúžiť v chráme, vyučovať svoje rozsiahle znalosti Tóry, debatovať o zložitostiach Jahveho zákona. Svoje pitie tajil tak úzkostlivo, že iba málokto vedel, ako sa mu život rozpadol vo chvíli, keď zomrel kráľ Oziáš. Abii sa uľavilo, keď mohla z domu odísť do paláca. Vtedy ešte netušila, že sa vydáva za modloslužobníka. Ani to, že kráľ raz obetuje jej syna.

„Kiežby som sa za Achaza nikdy nebola vydala!“ mrmlala si. „Kiežby...“ Zarazila sa. Bála sa to čo i len vysloviť, no vedela, že jej život by vyzeral celkom inak, keby sa vydala za Uriáša. Veľkňaz Jahveho chrámu by nikdy svojho prvorodeného Molochovi neobetoval. Uriáš bol v jej detstve častým hosťom v ich domácnosti. Bol to najbystrejší žiak jej otca a pripravoval sa na službu veľkňaza. Keď naňho teraz spomínala, uvedomila si, že ju mal vždy rád. Vždy sa k nej správal s nezvyčajnou nežnosťou. Vtedy to považovala za samozrejmú a myslela si, že taký bude aj kráľ Achaz. Ten však na ňu nikdy neľahodil s ničím iným ako so žiadostivosťou. Krátko po zložení manželských sľubov sa vzdala všetkých nádejí na lásku či aspoň priateľstvo. Stala sa jeho majetkom, ktorý využíval na rozkoš a splodenie dediča trónu – na nič iné. Život jej do posledného miestečka vyplňali iba synovia.

„Moje deti sú moje telo, Debora, moja bolesť, krv a slzy. Keď mi vzali Eliaba, zobrali aj časť mňa samej. Nemohla som im v tom nijako zabrániť. Manžel sa rozhodol zabiť môjho syna a ja som s tým nemohla nič robiť. Ezechiáša mu však nedám,“ vyhlásila a pevne ho stisla. „Sľúbila som mu, že ho ochránim, a skôr umriem, ako by som ten sľub porušila.“

Slúžka si kľakla na zem pred ňou a prosebne sa ozvala: „Pani moja, nerobte nič, čo by ste neskôr ľutovali.“

„Už teraz ľutujem, že som druhým celý život dovolila hovoriť mi, ako mám konať a čo si mám myslieť. Je načase, aby som sa rozhodla sama.“

Znova sa obrátila k oknu, medzičasom však prišla noc a s ňou tma a strach. Táto noc sa pre ňu nemala nikdy skončiť – ani keď ráno vyjde slnko –, kým nenájde spôsob, ako ochrániť svoje dieťa.

Debora ju chytila za ruku. „Musíte sa prezliecť, pani moja,“ nástojila jemne. „Nemôžete dopustiť, aby vás kráľ videl trúchliť. Čo ak dnes príde do vašich komnát?“

Zabila by ho. Nenávidela ho natoľko, že by toho bola schopná. Keby za ňou Achaz prišiel už v túto noc, zdrapila by nôž a vrazila by mu ho rovno do srdca. Nech si aj on užije bolesť, ktorú spôsobil jej. No už vo chvíli, keď jej to napadlo, si uvedomila, že by to bolo hlúpe. Keby zavraždila kráľa, pripravila by o život aj seba, a čo by potom bolo s Ezechiášom?

„Možno by som ho dokázala prinútiť, aby ma nenávidel rovnako ako ja jeho,“ zamrmlala si. „Možno by ma aj so synom zavrhol.“

„Nie,“ opravila ju Debora. „Kráľ by vás potrestal tým, že by vám zobral dieťa. Už by ste ho nikdy nevideli.“

Abia vedela, že má pravdu. Keby jej Achaz zobral Ezechiáša, už by nemala prečo žiť.

„Dovoľte, aby som vás aspoň učesala a prezliekla,“ prosila slúžka. Ak večer príde Achaz...“

Až ju striaslo pri predstave, že by mala s Achazom spať po tom, čo nechal zavraždiť Eliaba. Zároveň jej však zišlo na um aj niečo iné.

Možno by miesto jeho nenávisti mala bojovať o jeho náklonnosť. Ak jej jedinými zbraňami bola krása a schopnosť prebúdať jeho žiadostivosť, možno by ich mala využiť a získať jeho dôveru, aby mohla v budúcnosti ovplyvňovať jeho rozhodnutia. Možno to bude jediný spôsob, ako pred ním ochrániť Ezechiáša. Ale ako predstierať lásku k niekomu, koho tak zúfalo nenávidí?

Malý sa strhol zo sna a celý sa rozochvel od plaču. Abia sa naňho pozrela a nežne ho pohojdala. Už jej ostal iba on. Eliab bol mŕtvy a Ezechiášovi slúbila, že ho ochráni, nech to stojí, čo to stojí. Ak to znamenalo predstierať lásku k nenávidenému Achazovi, tak to urobí. Pre svojho Ezechiáša.

„Dobre, Debora,“ povedala ticho. „Prezlečiem sa. Môžeš ma aj učesať.“

Zachariáš upieral kalné oči na prázdny mech od vína. Celý ho vypil v nádeji, že zabudne, no márne. V hlave sa mu stále znova a znova vybavoval pohľad na Molochove obety. Každá z nich sa končila rovnako. V plameňoch nachádzali smrť nevinné deti a on neurobil nič, aby tomu zabránil. Stál tam, hľadel na to a nepokúsil sa zabrániť kráľovi v obetovaní prvorođeného syna.

Nadránom ho zobudil šofar a aj on sa pridral k sprievodu do údolia Benenom. Keď potom videl, ako kráľ a starší mesta obetujú svoje deti Molochovi, zbabelosť mu ochromila údy a zavrela ústa. Poznol Boží zákon. Bol levita, niesol zodpovednosť za vyučovanie zákona pred kráľom aj ľuďmi. Napriek tomu však ostal nemý.

Keď sa tá skaza napokon skončila, ako v mrákotách sa odtackal naspäť do mesta a vtrhol do tejto krčmy, aby našiel útechu v známej sile vína, ktorá všetko otupí. Aj keby ho však vypil celú kaďu, nemohol vymazať spomienku na tie deti – aj na svojho vnuka Eliaba – padajúce do vyhne pohanskej modly. Neurobil nič, aby ich zachránil. Roztrasenými rukami si zakryl tvár, no ten výjav zanovito odmietal zmiznúť. Prečo naňho nepadol Boží hnev? Je predsa vinný.

To on si zaslúžil trest, nie nevinné dieťa – navyše jeho vlastnej krvi.

Sadala noc, zákazníci prichádzali a odchádzali, no Zachariáš ignoroval hurhaj aj veselosť okolo seba. Nik si ho nevšimal, takže ostal sám so svojím vínom a utrpením. Krčma sa vyprázdňovala, ako ostatní zhýralci odchádzali domov. Nakoniec v nej ostal iba on. Pokúsil sa opiť do nemoty, no tie výjavy sa mu vybavovali azda ešte zreteľnejšie ako predtým. Báł sa čo i len pohnúť. Nemohol sa vrátiť a napraviť chyby, ktorých sa dopúšťal celý život, a nechcel svoju vinu zhoršovať tým, že narobí ďalšie. A tak sedel a ľutoval, že miesto Eliaba nezomrel on sám.

„Zachariáš... Zachariáš, priateľ môj.“

Zdvihol zrak a uvidel, ako mu podáva ruku jeho priateľ Helkiáš s ľútostivým pohľadom v očiach. „Poď, Zachariáš. Krčmár už chce zavrieť. Poprosil ma, aby som ťa odprevadil domov.“

Nepovedal „zase“, no pokojne mohol. Koľkokrát, noc čo noc, rok čo rok musel krčmár volať Helkiáša – jediného Zachariášovho priateľa? Ani by to nezrátal. Zachariáš sklonil hlavu a položil si čelo na stôl.

„Nechaj ma tu,“ zastonal.

„Vieš, že to nemôžem. Musíš ísť domov.“

Helkiáš ho chytil pod pazuchami a napol všetky sily, aby mu pomohol na nohy. Bol to kupec, drobný a buclatý – nemal dosť síl, aby to zvládol proti jeho vôli. Aj tak sa však o to pokúsil. Zachariáš sa zaprel rukami o stôl a s námahou sa postavil. Celá miestnosť sa s ním krútila.

„Len pokojne,“ upokojoval ho Helkiáš. „Pekne pomaly.“ Zachariáš si všimol, že na stole nechal kôpku strieborniakov a kývol krčmárovi. Potom ho chytil okolo pása a nasmeroval k dverám.

Ulicu osvetľoval iba roh mesiaca a pár slabých hviezd. Ulice boli plné tieňov. Helkiáš ho viedol cez stíchnutú trhovú štvrt' a ďalej hore kopcom. Kamenné domy tam ležali ako kocky naukladané jedna cez druhú – ľudia mali dvere rovno s výhľadom na strechu suseda pod sebou. Steny mali z vápenca, ktorý sa v okolí hojne vyskytoval,